

**Coalitieprogramma CDA en VVD  
2018 - 2022**

*Volle kracht vooruit!*



gemeente

**Oost Gelre**



## Inhoudsopgave

<i>Inhoudsopgave</i> .....	2
<i>Voorwoord</i> .....	3
<i>Leefbaarheid, onbetaalbaar!</i> .....	4
<i>Wonen in Oost Gelre</i> .....	4
<i>Iedereen doet mee!</i> .....	5
Vrijwilligerswerk, de onmisbare schakel .....	5
Nieuwkomers zijn welkom! .....	5
Werk moet lonen.....	6
<i>Welzijn en Zorg</i> .....	6
Preventie en ondersteuning .....	6
Armoedebestrijding .....	7
Laaggeletterdheid .....	7
Goede zorg voor senioren.....	8
<i>Onderwijs</i> .....	8
<i>Economie en werkgelegenheid</i> .....	9
Goed ondernemersklimaat.....	9
Gezonde agrarische sector .....	10
<i>Euregionale samenwerking Achterhoek</i> .....	10
<i>Bereikbaarheid &amp; Mobiliteit</i> .....	11
<i>Veiligheid</i> .....	11
<i>Duurzaamheid en milieu</i> .....	12
Openbaar groen.....	13
<i>Cultuur en verenigingen</i> .....	13
<i>Sport</i> 14	
<i>Toerisme &amp; Evenementen</i> .....	14
<i>Dienstbare gemeente</i> .....	15
Gemeentelijke organisatie.....	15
Burgerinitiatieven .....	15
Gemeentelijke dienstverlening .....	16
Financieel beleid.....	16

## Voorwoord

Voor u ligt het coalitie programma van CDA en VVD voor de raadsperiode 2018-2022. De titel van het coalitieakkoord is: *'Volle kracht vooruit!'*.

De economische crisis ligt achter ons. Dit biedt kansen om Oost Gelre (verder) te laten groeien, in allerlei opzichten. Van deze kansen willen we volop gebruik maken. Dat vraagt om lef, doorpakken, doen!

Oost Gelre is een prachtige gemeente waar we trots op mogen zijn. Oost Gelre heeft in potentie economisch en sociaal een hele sterke positie in de regio. Dit komt in hoofdzaak door de enorme ondernemingszin en het grote zelf-organiserend vermogen van de burgers van Oost Gelre. Dit blijven we als gemeentebestuur faciliteren en stimuleren. Deze sterke positie mogen we op alle fronten best meer uitdragen en onze rol hierin opeisen. Deze 'mind-set' is voor ons als coalitie leidend!

Dit coalitieprogramma is bewust een 'programma'. In dit programma zijn doelen geformuleerd die we willen halen, waarmee we gaan groeien (in de breedste zin van het woord). Uiteraard hebben we zoveel mogelijk concreet aangegeven hoe we die doelen willen halen, maar er is ook ruimte gelaten om later, met raad, burgers, bedrijven, instellingen e.d. te bepalen hoe we die doelen het best kunnen behalen.

In dit coalitieprogramma zetten we met kracht in op een aantal belangrijke thema's zoals:

Duurzaamheid, mobiliteit, economie, vitale kernen, zorg, onderwijs en participatie. Er liggen immers grote opgaven zoals het energie neutraal worden in 2030, het enorme tekort aan arbeidskrachten voor onze bedrijven en de leefbaarheid in de kernen. We gaan deze thema's aan met een gezond financieel beleid door een sluitende meerjarenbegroting. Met een betrokken raad, een goed team bestuurders, een gedreven ambtelijke organisatie en een goed programma gaan we samen met onze inwoners volle kracht vooruit!

Oost Gelre, 1 mei 2018

Fractie CDA



Fractie VVD



## Leefbaarheid, onbetaalbaar!

Niet alles valt in geld uit te drukken. De kracht van leefbaarheid in onze (kleine) kernen is onbetaalbaar. Vooral het werk van dorps- en wijkbelangenorganisaties en zorg- en energiecoöperaties is essentieel om bepaalde maatschappelijke doelen te behalen. Deze vorm van samenlevingsgericht werken spreekt onze coalitie zeer aan en ondersteunen wij krachtig.

De leefbaarheidsvisie kleine kernen Oost Gelre vormt voor de coalitie de leidraad voor het kleine kernen beleid en het buitengebied, waarin wonen, onderwijs en bereikbaarheid belangrijke onderwerpen zijn. Het aanstellen van een programmamanager is hierbij een eerste stap. Het programma 'Geef Lichtenvoorde kleur' pakken we de komende jaren voortvarend op. In Groenlo blijven we verder werken aan de uitvoering van programma Plan Stad Groenlo.

### Afspraken en activiteiten →

- De leefbaarheidsvisie kleine kernen Oost Gelre vormt onze leidraad voor het te ontwikkelen beleid en het daar aan te koppelen werkprogramma.
- We stellen hiervoor een programmamanager aan die op basis daarvan in nauwe samenwerking met de dorpsbelangenorganisaties (DBO's) concrete projecten, onder andere op het gebied van bouwen/wonen en voorzieningen tot uitvoering brengt. De programmamanager heeft een coördinerende rol en is aanspreekpunt voor de inwoners.
- We geven uitvoering aan het programma 'Geef Lichtenvoorde kleur' en het programma 'Stad Groenlo', waarbij we voorrang verlenen aan herontwikkelingslocaties, in het bijzonder de Dijkstraat.
- We stellen voor de kern Lichtenvoorde een programmamanager aan.
- Aan de bestaande jaarlijkse bijdrage voor DBO's houden wij vooralsnog vast.
- We onderzoeken de mogelijkheid/wenselijkheid om (structureel) budgetten voor wijkorganisaties beschikbaar te stellen in Lichtenvoorde en Groenlo.

## Wonen in Oost Gelre

Wonen is essentieel, zowel de woning als de leefomgeving. De woonwensen van inwoners moeten centraal staan bij het woonbeleid (bouwen naar behoefte). Daarbij is een rol weggelegd voor de dorpsbelangenorganisaties (DBO's) in de verschillende kernen van Oost Gelre. Zij kennen als geen ander de lokale situatie en de specifieke (woon)wensen. Het woonbeleid moet gericht zijn op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit, levensloopbestendigheid en maatwerk. Niet de contingenten (kwantiteit), maar de kwaliteit van de woonplannen die de leefbaarheid een positieve impuls geven zijn leidend. Dit met het doel de woningmarkt weer in beweging te krijgen.

### Afspraken en activiteiten →

- Voldoende betaalbare, levensloopbestendige en duurzame (huur)woningen realiseren voor jongeren, starters en senioren in alle kernen.
- We gaan flexibel om met diverse woonvormen, al of niet tijdelijk. Winkels moeten woningen kunnen worden en vice versa.
- We zorgen ervoor dat er bouwkavels op voorraad zijn in alle kernen.
- Woningplitsing in het buitengebied moet mogelijk blijven.
- Iedereen (ouderen, mensen met een beperking) dient zo lang mogelijk veilig in zijn/haar eigen vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen, door woningaanpassing en ondersteuning.

- Het (sociale) huurwoningenarsenaal moet worden uitgebreid. Dit in samenwerking met woningbouwcorporaties en particuliere verhuurders.
- In het kader van Prestatieafspraken, gaan we in gesprek met woningbouwcorporaties over verduurzaming van de woningvoorraad en het (her)bouwen van betaalbare huurwoningen voor de juiste doelgroepen op de juiste locaties.
- Woonmogelijkheden van arbeidsmigranten zijn niet alleen een zorg voor de lokale overheid, maar ook van het bedrijfsleven. Hierbij zien wij toe op registratie, beheer en integratie (waaronder het actief aanbieden van taallessen).

## Iedereen doet mee!

Wij willen een inclusieve gemeente zijn, een samenleving waarin álle mensen, jong en oud, met of zonder beperking, en onafhankelijk van culturele achtergrond, geslacht, leeftijd, aanleg en talenten, meetellen en kunnen meedoen. Het gaat er niet om hoe je er uitziet of waar je vandaan komt, het gaat erom dat je meedoet!

## Vrijwilligerswerk, de onmisbare schakel

Vrijwilligers, mensen die zich met hart en ziel inzetten voor een ander, vormen een onmisbare schakel in de binding en leefbaarheid van Oost Gelre. Het is belangrijk dat verenigingen en vrijwilligers dat kunnen blijven doen, zeker nu er op het gebied van jeugdhulp, zorg/WMO en werk en inkomen taken bij zijn gekomen. Verenigingen, vrijwilligers en dorps- en wijkbelangenorganisaties weten wat daarvoor nodig is en zijn daarmee een belangrijke partner voor de gemeente. Zij maken mogelijk dat inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven meedoen en er ook aan kunnen blijven bijdragen. Maar dat vraagt nóg nadrukkelijker om behoud van professionaliteit, organisatiekracht en stabiliteit binnen verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Wij willen hen daarbij ondersteunen.

### Afspraken en activiteiten →

- Vrijwilligersorganisaties actiever begeleiden, coachen en training bieden.
- Doorgaan met maatschappelijke stages.
- We doen in 2018 een onderzoek naar de ondersteuningsbehoefte van verenigingen en vrijwilligersorganisaties. Het onderzoek moet in het 1<sup>e</sup> kwartaal van 2019 uitmonden in concrete aanbevelingen en maatregelen die in ieder geval gericht zijn op:
  - Administratieve lastenverlichting (bijvoorbeeld bij de aanvraag van subsidies)
  - Het creëren van vaste aanspreekpunten/accountmanagers (gemeentelijk servicepunt)
  - Ondersteuning deskundigheidsbevordering
  - Passende financiële ondersteuning

## Nieuwkomers zijn welkom!

Ook in Oost Gelre komen meer mensen met een andere culturele en/of nationale achtergrond. Wij willen dat deze nieuwkomers goed integreren in Oost Gelre en meedoen in onze samenleving. We willen voorkomen dat groepen zich afkeren van de Nederlandse samenleving. Een goede beheersing van de Nederlandse taal behoort tot de belangrijkste voorwaarden voor een succesvolle inburgering van nieuwkomers. Vergunninghouders moeten direct in aanraking gebracht worden met onderwijsmogelijkheden en vrijwilligerswerk (Taalcafé), zodat de stap naar betaald werk kleiner wordt. Wij ondersteunen de inzet van maatjes. Zij ondersteunen de nieuwkomers, helpen hen de weg te vinden in onze samenleving. Ook de SDOA speelt een belangrijk rol om hen voor te bereiden op meedoen en het vinden van werk.

### Afspraken en activiteiten →

- Wij zorgen ervoor dat alle nieuwkomers passend taalonderwijs volgen, van Taalcafé tot het volgen van een passende (taal)opleiding.
- Elke nieuwkomer krijgt een maatje die hen helpt wegwijs te maken in onze samenleving en hun plek in Oost Gelre te vinden.

## Werk moet lonen

Werk is bij uitstek het middel om verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leven en het gezin en om deel te nemen aan de samenleving. Werken moet lonen, zowel financieel als in perspectief. We spreken mensen daarbij nadrukkelijk aan op hun persoonlijke verantwoordelijkheden; rechten en plichten gaan hand in hand. Ons uitgangspunt is dan ook: je bent aan het werk of je levert een andere bijdrage. Een uitkeringsregeling is uitsluitend bedoeld voor mensen, die (al dan niet tijdelijk) geen toegang hebben tot betaald werk. Om die regeling ook in stand en betaalbaar te kunnen houden, vragen wij van mensen om zo snel mogelijk (weer) in hun eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.

### Afspraken en activiteiten →

- Wij leiden toe naar werk. Wij zetten ons in voor betaald werk voor diegenen die dat kunnen. Als betaald werk een brug te ver is, verwachten wij een tegenprestatie. Denk daarbij aan vrijwilligerswerk of mantelzorg. We zetten ons in om de werkloze jongeren en ook jongeren met een arbeidsbeperking onder de aandacht te brengen van lokale bedrijven. Als gemeente geven we het goede voorbeeld.
- Wij zorgen voor goede beschut werken plekken.
- Wij bevorderen de uitstroom naar betaald werk en wie dat niet op eigen kracht kan door bijvoorbeeld een (arbeids)beperking, helpen wij vanuit de gemeente met arbeidsontwikkeling en re-integratie.
- We richten een vrijwilligerssteunpunt op met als doel de bemiddeling van bijstandsgerechtigden naar vrijwilligerswerk te verbeteren. (ook door het meer promoten van [www.sameninoostgelre.nl](http://www.sameninoostgelre.nl)).
- Korte metten met fraude. Er moet meer aandacht komen voor het opsporen en vervolgen van profiteurs en fraudeurs.

## Welzijn en Zorg

### Preventie en ondersteuning

Gezond leven, steeds blijven leren en jezelf ontwikkelen zijn onderdelen van actief deelnemen aan de samenleving. Niet zorgen voor, maar zorgen dat! Eigen kracht op de eerste plaats. Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente stimuleert en ondersteunt dit ook. Door preventie kan het beroep op dure (vangnet)voorzieningen worden beperkt en zo kunnen de goede voorzieningen blijven voor mensen die het écht nodig hebben.

### Afspraken en activiteiten →

- De taken op het gebied van WMO, Jeugd en Participatie goed blijven uitvoeren door goed samen te werken met (lokale) partners en omliggende gemeenten.
- Wij blijven het Ondersteuningsteam Oost Achterhoek voor onze jeugdigen steunen en blijven daarin samenwerken met Aalten en Winterswijk.

- We nemen als gemeente het initiatief om met jeugdhulpinstellingen en onderwijs nauw samen te werken bij het ontwikkelen en uitvoeren van preventieprojecten (drugs, alcohol, etc.).
- Zorgen voor een goede begeleiding als jongeren 18 worden en van de Jeugdwet naar de WMO/zorgverzekeringswet gaan.
- Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn voor ons niet aanvaardbaar.
- Wij blijven gebruik maken van het mantelzorgcompliment en we hebben blijvend aandacht voor mantelzorgers in alle leeftijdscategorieën.
- Voorzieningen in openbare gebouwen en de openbare ruimte dienen voor alle mensen met een (fysieke, verstandelijke) beperking fysiek toegankelijk te zijn.
- We blijven samenwerken met buurgemeenten, maar wat lokaal kan, willen we lokaal blijven doen. Het directe en persoonlijke contact met jeugdigen en/of ouders is altijd lokaal met de eigen gemeente.
- De vraag van onze inwoners en niet de bekostiging van de te leveren zorg is leidend. Ontschotting van financiële middelen kan bijdragen aan zowel efficiëntie als kwaliteit.
- Wonen en zorg voor een gehandicapt kind of hulpbehoevende inwoners in de directe woonomgeving vindt de coalitie gewenst. Hiervoor kan de gemeente tijdelijke vergunningen voor flexibele bouwconcepten met een bepaalde duur afgeven, waarna de opstallen, als de zorgtaak is beëindigd, worden verwijderd.

## Armoedebestrijding

Zelfs in Oost Gelre is sprake van (verborgen) armoede. Vaak schamen mensen zich voor hun situatie, hetgeen het zoeken naar en aanbieden van oplossingen bemoeilijkt. In veel gevallen betekent dit dat ook kinderen in (relatieve) armoede opgroeien. Dat is voor ons niet acceptabel. Kinderen moeten de kans krijgen zich volledig te ontplooien en volop mee te doen aan de maatschappij.

### Afspraken en activiteiten →

- Wij investeren (met buurgemeenten) in een gerichte aanpak om schoolverlating te voorkomen. Vaak is er tevens een verband tussen de financiële situatie thuis en de schoolprestaties van een kind. Daardoor ontstaat vaak 'overerfbare' armoede. Om dit tegen te gaan kiezen we ervoor bijles voor kinderen uit minima-gezinnen financieel mogelijk te maken.
- We ondersteunen inwoners die moeite hebben hun (financiële huishouding) adequaat te regelen door:
  - Vrijwilligers in te zetten die inwoners leren omgaan met geld, zodat (nieuwe) schulden worden voorkomen.
  - Het inzetten van 'schuldhulpmaatjes' die inwoners helpen die in de schulden verkeren.
  - Met de inzet van cliëntondersteuners inwoners te helpen hun leven, met behoud van eigen kracht, op orde te krijgen.

## Laaggeletterdheid

Een ongekend hoog aantal inwoners van Nederland (ruim 2,5 miljoen) heeft moeite met lezen en schrijven en kan daardoor moeilijker meedoen in de samenleving. Heel veel (multi) problemen worden veroorzaakt door laaggeletterdheid, het is een serieuze handicap in een wereld van internet, e-mail en social media.

### Afspraken en activiteiten →

- We gaan samen met werkgevers, onderwijsinstellingen, bibliotheek, Taalhuis en Taalcafe's meer doen om laaggeletterdheid snel te signaleren en aan te pakken.

## Goede zorg voor senioren

Mensen worden steeds ouder, waardoor ook in Oost Gelre het aantal ouderen toeneemt. We willen als gemeente een seniorvriendelijke gemeente zijn, waar ouderen veilig en plezierig kunnen leven.

### Afspraken en activiteiten →

- We blijven zorgen voor duidelijke informatie over de beschikbare voorzieningen (WMO-voorzieningen, bijzondere bijstand, ICT/domotica, etc.) waarmee we senioren ook daadwerkelijk bereiken en zorgen dat ouderen de vrijwilligers- en welzijnsorganisaties weten te vinden en andersom.
- De keukentafelgesprekken dienen kwalitatief in orde te zijn en verlopen zorgvuldig. Ook regelt de gemeente onafhankelijke cliëntondersteuning waarbij zoveel mogelijk vrijwilligers van ouderenorganisaties worden ingezet.
- Zorgen dat senioren zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen door te zorgen voor voldoende veilige (sociaal en fysiek) levensloopbestendige woningen en het 'opplussen' van bestaande woningen.
- We gaan aan de slag met een gecombineerde woon-zorgvisie; naast periodieke prestatieafspraken met woningcorporaties moeten we ook afspraken met zorginstellingen maken, zodat wonen en zorg gecombineerd in beeld zijn.
- Onderzoeken of meer tussenvormen van wonen mogelijk zijn als alternatief voor de verzorgingshuizen (woon-zorg-voorzieningen) voor senioren die niet meer zelfstandig kunnen wonen, maar (nog) geen indicatie hebben voor het verpleeghuis.
- De gemeente geeft particulieren de ruimte bij het bouwen van mantelzorgwoningen.
- Een gerichte aanpak ontwikkelen om eenzaamheid onder ouderen te signaleren en tegen te gaan. Daarbij gebruik maken van de al bestaande inloopvoorzieningen.

## Onderwijs

Goed onderwijs biedt iedereen de kans om talenten te ontwikkelen en uit te groeien tot volwaardige en betrokken inwoners. Kinderen moeten thuis en op school goed worden voorbereid op hun rol en plek in de samenleving. Voor veel ouders is het belangrijk dat de identiteit van de school aansluit bij de opvoeding die zij hun kind geven. Hoewel de invloed van de gemeenten op de inhoud van het onderwijs beperkt is (dit is het terrein van het schoolbestuur), moet er ook op lokaal niveau veel aandacht zijn voor onderwijs.

### Afspraken en activiteiten →

- Zolang de kwaliteit van het onderwijs gewaarborgd blijft, gaan wij ervan uit dat elke kleine kern zijn eigen basisschool in stand kan houden.
- Een integraal kind centrum (IKC) in Groenlo en een integraal educatief kind centrum (IEKC) in Lichtenvoorde realiseren. Kritisch zijn en blijven op de stichtingskosten en de dienstverlening naar andere scholen binnen onze gemeente.



- Samenwerking tussen scholen (in lijn met het convenant dat begin 2017 is gesloten tussen de DBO's en de besturen van het primair onderwijs) moet centraal staan.
- Inzetten op samenwerking tussen sportverenigingen, kinderopvang en basisscholen. Door kinderopvang en buitenschoolse activiteiten zoals sport, cultuur, creativiteit, etc. te combineren, komen kinderen op jonge leeftijd hiermee in aanraking en kunnen werkende ouders worden ontlast.
- We stimuleren scholen om kinderen weer dichterbij de natuur en landbouw te laten komen. Bijvoorbeeld 'op bezoek bij de boer' als onderdeel van het lesprogramma.
- Onze kinderen komen te weinig in contact met techniek. Initiatieven als het 'Technieklokaal' zijn zeer waardevol. We willen meer marktgestuurde opleidingen. Opleidingen die naadloos aansluiten bij de behoefte van bedrijven zodat in onze regio mensen worden opgeleid waar onze bedrijven op zitten te wachten.
- Om die reden organiseren we jaarlijks een overleg tussen IKGL, onderwijs en gemeente.
- Samen met de ondernemers moeten we op zoek naar goede stageplekken waarmee we jeugd en talent kansen bieden en aan de regio binden. Oost Gelre zou de stagehoofdstad van de regio moeten worden.

## Economie en werkgelegenheid

### Goed ondernemersklimaat

De coalitie streeft naar een sterke maar ook eerlijke economie, waar mensen profiteren van een goed economisch klimaat en iedereen de kans krijgt om met zijn talenten een eerlijk inkomen te verwerven. Maar ook dat rekening wordt gehouden met leefbaarheid en leefomgeving, met andere taken die mensen naast hun werk in het leven hebben, zoals vrijwilligerswerk, mantelzorg of andere zorgtaken. De gemeente kan beperkte, maar belangrijke delen van de economie beïnvloeden.

#### Afspraken en activiteiten →

- Ieder signaal dat vanuit het bedrijfsleven komt, moet worden opgepakt door de gemeente. Ieder (nieuw) bedrijf dat serieuze plannen heeft, komt aan tafel bij het college.
- Het aantrekken van nieuwe bedrijven wordt actief ter hand genomen.
- Alle nieuwkomers (nieuwe bedrijven en inwoners) nodigen we uit voor een informatieavond om hen een warm welkom te geven.
- Maximaal ruimte bieden voor bestaande en nieuwe bedrijvigheid; waar nodig en mogelijk deregulering overwegen om belemmeringen weg te nemen.
- Met de nieuwe omgevingswet kunnen we ons nadrukkelijk richten op optimale economische kansen van Oost Gelre. Als regelgeving in de weg zit, zoeken we actief naar mogelijkheden in het economisch belang van de gemeente.
- Voor economische vitaliteit van onze centra zijn een goede bereikbaarheid en voldoende vrije parkeerfaciliteiten in de kernen van groot belang.
- Profileer de Laarberg nog meer als de hotspot/broedplaats voor Green&Smart Industry. De onlangs gestarte Innovatie hub op de Laarberg laten uitgroeien tot een volwaardige Green&Smart Industry Campus in samenwerking met ondernemers en onderwijs.
- Om startende bedrijven te ondersteunen, organiseren wij samen met de ondernemersvereniging, uitwisseling tussen nieuwe en ervaren ondernemers. Samen met ondernemers stellen we een fonds in van waaruit initiatieven van lokaal georganiseerde ondernemers worden gefinancierd.
- Het innovatiefonds zetten we blijvend actief in om innovaties te stimuleren/faciliteren.

- Werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt nemen we op in het gemeentelijk aanbestedingsprotocol.
- We faciliteren ondernemers daar waar het kan. We streven ernaar de meest ondernemersvriendelijke gemeente te zijn.

## Gezonde agrarische sector

Groen en economie zijn geen tegenstanders van elkaar, maar kunnen juist heel goed hand in hand gaan. De schoonheid van ons coulissenlandschap, de bossen en andere natuurgebieden in de Achterhoek zijn waardevol; ook in economische zin. Voor onze agrariërs, maar ook voor de belangrijke groeiende toeristische sector.

### Afspraken en activiteiten →

- Wij vinden dat landbouwgrond ook landbouwgrond moet blijven, in de zin dat hernieuwbare energiebronnen agrarische activiteiten niet mogen verdringen.
- Ruim baan voor modernisering van agrarische bedrijven met behoud van inpassing in het landschap.
- Agrariërs moeten ruimte krijgen voor nevenactiviteiten ten bate van de levensvatbaarheid van de landbouw.
- Wij ondersteunen woningsplitsing/functieverandering bij agrarische bedrijven.
- Daar waar geen mogelijkheden zijn voor een nieuwe bestemming voor vrijkomende bebouwing/leegkomende stallen, dient sloop te worden gefaciliteerd.
- Daar waar mogelijk ondersteunen we agrariërs in het verduurzamen van hun bedrijven en bedrijfsvoering.
- Wij betrekken agrariërs meer bij het beheer en behoud van landschap en zoeken daarbij de samenwerking met o.a. Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Stichting Marke Vragenderveen en Groen Goed. Een voorbeeld hiervan is het bermbeleid.

## Euregionale samenwerking Achterhoek

Oost Gelre is een grensgemeente. Een belangrijk deel van ons lokale inkomen wordt verdiend in Duitsland en/of doordat onze Duitse burens bij ons investeren en kopen. Grensoverschrijdende samenwerking met onze Duitse burens is in deze tijd dan ook vanzelfsprekend. De Euregio, het grensoverschrijdend samenwerkingsverband, speelt daarin een belangrijke rol.

### Afspraken en activiteiten →

- Pro-actief participeren in nationale en Europese programma's, zoals Interreg en Erasmus+.
- Inwoners en bedrijfsleven actief informeren over wat daar besproken en beslist wordt en welke mogelijkheden dit kan bieden
- Meer investeren in elkaars sterke punten (naast arbeidsmarkt en onderwijs ook in bedrijvigheid, innovatie en gezondheidszorg), bijvoorbeeld door experimenteergebieden te bevorderen en EU-instrumenten zo optimaal mogelijk te gebruiken.
- Onderzoeken met de onderwijsinstellingen hoe we de Duitse taal onder de inwoners van Oost Gelre kunnen stimuleren.

- De gemeente moet meer gebruik maken van de mogelijkheden voor Europese steun bij regionale subsidies, innovatiesubsidies en ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf. Een ambtenaar die de weg weet in Europese regels en subsidies is noodzakelijk.

## Bereikbaarheid & Mobiliteit

Bereikbaarheid en mobiliteit is in de Achterhoek van essentieel belang. Bereikbaarheid is voor ons niet alleen het verkeer en openbaar vervoer, digitale bereikbaarheid hoort daar ook zeker bij. Een goede bereikbaarheid is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven, maar ook voor mensen die in de Achterhoek willen wonen maar elders werken. Ook zorgt het voor meer zelfstandigheid bij ouderen en hulpbehoevenden, omdat zorg op afstand een steeds belangrijkere plek inneemt.

### Afspraken en activiteiten →

- We investeren in goede digitale én fysieke bereikbaarheid (goede/goed onderhouden wegen, openbaar vervoer).
- Verkeersveiligheid krijgt prioriteit en per kern afzonderlijke aandacht.
- We pleiten voor een goede openbaar vervoersverbinding naar Bocholt.
- We blijven ons inzetten voor de A18 (uitbreiden naar 2x2 baans) met goede dwarsverbindingen naar de A1, A15 en het Duitse achterland. Hiervoor zetten we de Euregio in.
- We blijven ons inzetten om betrouwbare bus- en spoorverbindingen in de regio te behouden en te verbeteren (zowel Doetinchem-Arnhem als Winterswijk-Apeldoorn).
- Wij zetten ons in voor een efficiënt en fijnmazig lokaal openbaar vervoer, waarbij wij openstaan voor nieuwe initiatieven.
- We gaan exploitanten benaderen om hen te bewegen om de Achterhoek/Oost Gelre op te nemen in hun schema's voor (inter)nationale en andere lange-afstands busverbindingen zoals bijvoorbeeld de Flixbus.

## Veiligheid

Veiligheid is een basisbehoefte in een sterke samenleving, waarin mensen zich thuis en geborgen voelen, vooral ook voor gezinnen met kinderen en ouderen.

### Afspraken en activiteiten →

- Een actieve houding en betrokkenheid van inwoners als basis voor een veilige en leefbare woonomgeving is essentieel en gaan we stimuleren. Inwoners, bedrijven, politie en gemeente gaan met elkaar in gesprek over veiligheid in de buurt. We informeren inwoners actief over preventieve maatregelen en laten hen meedenken en werken aan het oplossen van problemen in de buurt. Bijvoorbeeld door het organiseren van een buurtschouw of informatiebijeenkomsten over het voorkomen van inbraken.
- Wij attenderen bewoners op buurtwachten, buurtpreventieteams op de inzet van sociale media (buurt-apps) om het veiligheidsgevoel te vergroten.
- Softdrugs aanpakken in plaats van gedogen. In Oost Gelre is geen plaats voor coffeeshops. Ook moet de illegale handel vanuit woonhuizen en vooral ook in de buurt van scholen worden aangepakt. We moeten oog hebben voor de gevaren van productie van drugs in leegstaande gebouwen etc.
- Brandweervrijwilligers verdienen alle waardering, met als doel de inzet van de vrijwillige brandweer ook in de toekomst binnen de Achterhoek te behouden.

- De burgemeester zal actief gebruik maken van haar bevoegdheden en alle mogelijkheden die tot haar beschikking staan om de openbare orde te handhaven en de overlast te bestrijden, ten volle te benutten. Schade en de kosten van handhaving worden zoveel mogelijk verhaald op diegenen die dit veroorzaken. Vergunningen worden geweigerd of ingetrokken als deze misbruikt worden voor het faciliteren van criminele activiteiten.

## Duurzaamheid en milieu

We willen naar een meer groene en circulaire economie. Natuur, grondstoffen, energie, voedsel en afval hebben een waarde. Wij streven ook lokaal naar een balans tussen mens, milieu en een gezonde economie. We stellen ambitieuze en haalbare milieudoelen. We betrekken lokale bedrijven en vooral ook de inwoners bij de overgang naar een duurzaam ingerichte gemeente.

De doelstelling is om in 2030 energieneutraal te zijn. Energietransitie is de omslag naar een lager energiegebruik, opgewekt met hernieuwbare energie. We willen de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen verminderen ten faveure van natuurlijke bronnen (zon, wind, biomassa, water, etc.).

### Afspraken en activiteiten →

- We gaan samen met alle belanghebbenden (inwoners, corporaties, (agrarische) ondernemers) een (regionale) energiestrategie opzetten. Deze strategie vormt een leidraad hoe we deze opgave kunnen invullen en economische kansen kunnen creëren, zonder daarbij hinder te hebben van overmatige regels en procedures.
- Oost Gelre gaat voor een mix aan hernieuwbare energiebronnen waarbij we kijken naar windmolens, zonne-energie en biomassa, etc. Hernieuwbare energiebronnen worden bij voorkeur gerealiseerd met participatie van inwoners.
- We ondersteunen burgers die zelf energie willen opwekken en anderszins hun woningen willen verduurzamen.
- Met het oog op het asbestverbod in 2024 en voorkoming van verrommeling in het buitengebied, stimuleren we samen met de provincie Gelderland bedrijven en particulieren in het vervangen van oude asbestdaken en sloop van gebouwen, door zonnepanelen.
- Bij nieuwe ontwikkelingen vangen we milieu-risico's af door garantstellingen.
- We werken actief mee aan de plaatsing van voldoende oplaadpunten voor elektrische auto's.
- We werken mee aan verduurzaming van het woningarsenaal, samen met woningbouwcorporaties op basis van prestatieafspraken en met particulieren, al dan niet op basis van bestaande regelingen.
- Bij nieuwbouwprojecten zetten we in op duurzaam bouwen, zoals het mogelijk maken van duurzame energieprojecten in bestemmingsplannen.
- Pilot uitwerken in het kader van verduurzaming (particulieren en wooncorporaties). Het gaat hier om het verduurzamen van bestaande wijken.
- Wij vinden dat landbouwgrond ook landbouwgrond moet blijven, in de zin dat hernieuwbare energiebronnen agrarische activiteiten niet mogen verdringen.
- Het bermonderhoud kan door (collectieven van) agrariërs uitgevoerd worden als onderdeel van een actief maaibeleid gericht op het voorkomen van oprukkend onkruid naar landbouwgronden. Dit met het doel minder gewasbeschermingsmiddelen in te zetten.
- Wij streven ernaar om binnen vijf jaar het maatschappelijk vastgoed, zoals de gemeentelijke kantoren, zwembaden, scholen en sporthallen, te verduurzamen.
- Het inkoopbeleid gemeente Oost Gelre is gericht op circulair en duurzaamheid: innovatief aanbesteden.

- Oost Gelre stimuleert ondernemers om duurzaam te ondernemen.

## Openbaar groen

De leefbaarheid in de wijk wordt bepaald door de directe omgeving. Daarbij speelt de hoeveelheid groen een rol, maar ook speelplekken en kunst.

### Afspraken en activiteiten →

- Samenwerking zoeken met buurt/wijk/speeltuinverenigingen om groene speel/ontmoetingsplekken te realiseren die goed gelegen/bereikbaar zijn en een toegevoegde waarde hebben voor de leefbaarheid van een buurt/wijk.
- We gaan in overleg met de buurt over de invulling van het openbaar groen en de mogelijke bijdrage die de buurtbewoners willen leveren in het onderhoud hiervan. Hierbij geldt ook, niet meer, maar kwalitatief beter (onderhoudbaar) groen.
- We geven het goede voorbeeld door het groen ecologisch te onderhouden.
- We blijven inzetten op een schone leefomgeving, dus op het voorkomen van zwerfafval en hondenpoep in de openbare ruimte. We blijven daarbij handhavend optreden. We zorgen ervoor dat er losloopvelden zijn.

## Cultuur en verenigingen

Binnen onze gemeente is het behoud van cultuur en het verenigingsleven van groot belang. Daarom willen we samenwerking tussen vormen van cultuur en verenigingen bevorderen. De opgave voor de gemeente is om, samen met maatschappelijke organisaties en sportclubs, te zorgen voor een gezonde leefomgeving.

### Afspraken en activiteiten →

- Kunst in de wijk creëren om een wijk een eigen gezicht en identiteit geven.
- We gaan met de verenigingen onderzoeken hoe we de verenigingsgebouwen kunnen verduurzamen. We gaan onderzoeken of het juridisch en financieel mogelijk is om verenigingsgebouwen vrij te stellen van OZB.
- We ondersteunen de muziekverenigingen bij het promoten van muziekonderwijs op basisscholen.
- In 2018 willen we het functioneren van muziekonderwijs in relatie tot subsidiëring van muziekverenigingen in onze gemeente evalueren. We doen dit in samenspraak met de muziekverenigingen.
- Wij stimuleren initiatieven vanuit de verenigingen op het gebied van muziek en popcultuur gericht op jongeren.
- Met het oog op kostenbeheersing en zelf verantwoordelijkheid dragen, zetten we, daar waar mogelijk, in op privatisering van sociaal culturele centra.
- Verenigingen stimuleren we om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor onderhoud van verenigingsgebouwen, sportgebouwen- en velden. Dit kan ook deels door de zelfwerkzaamheid te belonen.
- Religieus erfgoed krijgt naast monumenten een vaste plaats in het beleid van de gemeente.

## Sport

Bewegen is heel belangrijk, als ontspanning en als voorwaarde voor een gezond leven. Maar sport heeft ook een andere functie: het brengt mensen samen en maakt hen weerbaar. Sport speelt ook een belangrijke rol bij het overbrengen van onmisbare waarden en vaardigheden in het gewone leven, zoals teamgeesten respect voor de ander.

Een sterke Sportvisie is de basis van het gemeentelijk sportbeleid. Het is belangrijk om goede randvoorwaarden te creëren binnen de gemeente om sporten en bewegen zo optimaal mogelijk te maken. Rekening moet worden gehouden met verhouding tussen recreatief en prestatief sporten en de verschuiving van verenigingssporten naar individuele sporten in de openbare ruimte, zoals wandelen, fietsen en hardlopen. Wij vinden het belangrijk dat inwoners bekend zijn met de veelzijdigheid van sportmogelijkheden, weten hoe gezond het is en waardering hebben voor de bijdrage die sport levert aan samenwerking, het welzijn van mensen en de leefbaarheid in buurten en dorpen.

### Afspraken en activiteiten →

- Vooruitlopend op de veranderende bevolkingssamenstelling is het van belang dat we in de Sportvisie Oost Gelre concreet aandacht besteden aan de locatiekeuze, omvang en kwaliteit van de accommodaties. Multifunctionaliteit en samenwerking (binnen en buiten de sport en met name met het onderwijs) zijn daarin centrale begrippen.
- We doen een verkenning naar de behoefte van (sport)verenigingen aan ondersteuning op het gebied van toenemende administratieve lasten.
- Sport(verenigingen), onderwijs, muziek en cultuur moeten goed toegankelijk zijn voor alle inwoners van Oost Gelre, zowel fysiek als financieel.
- Wij gaan samen met de verenigingen en vrijwilligers actief zoeken naar combinatiemogelijkheden van sportclubs (sportnetwerken). Tevens gaan we op zoek naar combinaties tussen sport, cultuur, onderwijs en duurzaamheid. We brengen cultuur en sport breed onder de aandacht door het in te zetten bij citymarketing, werkgelegenheid en het bevorderen van de lokale economie. Met goede sport- en cultuurvoorzieningen is het makkelijker voor bedrijven om de juiste medewerkers naar onze gemeente te halen.
- De gemeente werkt mee met het 'beweegvriendelijk' maken van de openbare ruimte. Hiermee draagt de gemeente bij aan het verlagen van de drempel om voldoende te bewegen en zo lang mogelijk fit en vitaal te blijven.
- In 2018 willen wij onderzoek doen naar de zwemwaterbehoefte in Oost Gelre voor de doelgroepen (jong, oud en mensen met een beperking en sport) en hoe dat wordt gefaciliteerd via de gemeentelijke bijdragen. Daarbij nemen we ook het aanbod van zwemwatervoorzieningen in de regio in ogenschouw.

## Toerisme & Evenementen

Oost Gelre is een aantrekkelijke evenementengemeente, waar het (economisch) belang van toerisme en recreatie nog steeds toeneemt. Toeristen, recreanten, maar ook de eigen inwoners zoeken naar ervaringen en beleving in Oost Gelre. Dit biedt voor winkeliers en horecabedrijven nieuwe mogelijkheden.

### Afspraken en activiteiten →

- We blijven recreatie en toerisme faciliteren en ondersteunen met het opwaarderen en uitbreiden van wandel- en fietsroutes. We faciliteren (grote) evenementen als het bloemencorso in

Lichtenvoorde, de 'Slag om Grolle' in Groenlo en de talloze andere evenementen die Oost Gelre zo aantrekkelijk maken.

- Veel verenigingen kunnen financieel het hoofd boven water houden door zelf een evenement te organiseren of door te helpen bij een (groot) evenement. Voor verenigingen is dit erg belangrijk en de gemeente ondersteunt daar waar mogelijk. We streven hierbij naar zo min mogelijk regeldruk.
- In de gemeente Oost Gelre zijn talloze optochten waarin praal- en carnavalswagens de optocht verfraaien. We zoeken samen met initiatiefnemers naar oplossingen voor stalling en opbouw.
- De marketing en promotie van de parels van Oost Gelre dienen samen met onze ondernemers en de regio verder te worden geprofessionaliseerd en uitgebouwd.
- Om het toerisme echt een 'boost' te kunnen geven, is het hebben van een bijzondere trekker (die je echt gezien moet hebben) van groot belang. We willen ons inzetten om een dergelijke 'must see' in onze gemeente te realiseren. Hierbij trekken we samen op met de (Eu)regio.

## Dienstbare gemeente

### Gemeentelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie dient adequaat toegerust te zijn op haar (huidige en toekomstige) taken. Gemeenten hebben in de afgelopen jaren veel nieuwe taken gekregen die in het verleden door het rijk werden uitgevoerd. In het sociaal domein en ook bij de komende Omgevingswet. Van belang is een goede uitvoering, waarborgen voor democratische controle en samenwerking met andere bestuurlijke partners.

#### Afspraken en activiteiten →

- Wij nemen een pro-actieve rol in de regionale samenwerking, maar zijn tegen gemeentelijke herindeling.
- We zijn een dienstbare overheid; wij zijn er voor de inwoners, bedrijven en instellingen en niet andersom.
- De ambtelijke organisatie werkt professioneel, servicegericht en heeft oog en oor voor wat er buiten leeft en werkt samen in de regio.
- De gemeente faciliteert en brengt mensen met elkaar in contact.
- We faciliteren ondernemers daar waar het kan. We streven ernaar de meest ondernemersvriendelijke gemeente te zijn.

### Burgerinitiatieven

Initiatieven van burgers, verenigingen, DBO's en (andere) vrijwilligersorganisaties vragen om een nieuwe rol van de gemeente en doorontwikkeling van de gemeentelijke organisatie. De gemeente dient vanuit een vaste visie en krachtige werkwijze dienstbaar te zijn aan genoemde initiatieven en burgerkracht. Dat wil niet zeggen 'U vraagt, wij draaien', maar dat vanuit de gemeentelijke organisatie met kennis en expertise en met oog voor het algemene belang wordt gezorgd dat goede initiatieven zich ook daadwerkelijk kunnen ontplooiën. Dat vraagt nog meer om een open en transparante houding met als credo: 'Ja, mits...' in plaats van: 'Nee, tenzij...!'

#### Afspraken en activiteiten →

- Wij omarmen burgerinitiatieven vanuit ons vertrouwen in de samenleving. Wij vinden het daarbij belangrijk dat initiatieven die publieke voorzieningen aanbieden en/of een beroep doen op gemeenschapsgeld, representatief zijn en passen in het algemeen belang.
- Groenlo, Lichtenvoorde en de kleine kernen krijgen een vaste contactpersoon (dit kan de programmamanager zijn). Deze contactpersoon weet wat er leeft, kent het netwerk en werkt samen met de inwoners.
- Verwachtingsmanagement is essentieel voor het slagen van burgerparticipatie. We zijn transparant, duidelijk en eerlijk over de (on)mogelijkheden. Voor elk onderwerp of project moet vooraf duidelijk zijn hoe inwoners en gemeenteraad betrokken worden.

## Gemeentelijke dienstverlening

Een krachtige en vitale samenleving vraagt om een vraaggestuurde houding van de kant van de gemeente en een wervende bestuursstijl met lef. Wij staan voor een overheid die zo dicht mogelijk op de samenleving zit, maar die diezelfde samenleving zo veel mogelijk ruimte geeft.

### Afspraken en activiteiten →

- De strategienota 'Samen aan de slag in ander tijden' moet worden geactualiseerd.
- Wij staan voor een makkelijk bereikbaar gemeenteloket (ook buiten kantoortijden) waar veel zaken digitaal geregeld kunnen worden.
- Onze werkwijze blijft persoonlijk. Vooral in het sociaal domein is persoonlijk contact heel belangrijk.
- De communicatie van de gemeente moet in heldere taal en voor iedereen begrijpelijk zijn (taalniveau B1).

## Financieel beleid

Het grootste deel van de gemeentebegroting komt van de Rijksoverheid en is een bijdrage uit het gemeentefonds. Slechts een beperkt (autonoom) aandeel komt uit lokale heffingen en belastingen. In beide gevallen is er sprake van belastinggeld, opgebracht door de inwoners van de gemeente. Uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten. We streven ernaar de lastenstijging te beperken tot maximaal het inflatieniveau. Slechts in uitzonderingsgevallen kan er een extra beroep gedaan worden op haar inwoners, maar dient dit helder te worden uitgelegd en gecommuniceerd.

### Afspraken en activiteiten →

- Wij willen dat er gedegen wordt omgegaan met onze financiële middelen.
- We zorgen voor voldoende weerstandsvermogen zodat financiering van investeringen in de toekomst gewaarborgd is.
- De gemeente is terughoudend met de aankoop van grond en vastgoed.
- We zijn transparant over de inkomsten en uitgaven van onze gemeente.
- We onderzoeken pro-actief subsidiemogelijkheden.